

Nowa podstawa programowa. Co zmieni się w szkołach od 1 września?

22.7.2026 - | Instytut Badań Edukacyjnych

Od nowego roku szkolnego zaczną obowiązywać nowe podstawy programowe. Będą dotyczyć przedszkoli oraz I i IV klas szkoły podstawowej. Na czym będą polegać zmiany?

Od nowego roku szkolnego zaczną obowiązywać nowe podstawy programowe. Będą dotyczyć przedszkoli oraz I i IV klas szkoły podstawowej. Na czym będą polegać zmiany?

Podstawa programowa to jeden z najważniejszych dokumentów, które określają, czego dzieci i młodzież uczą się w szkole. Wyznacza cele kształcenia i wychowania oraz precyzuje wymagania szczegółowe dotyczące wiedzy i umiejętności, które powinien opanować każdy uczeń i każda uczennica.

W ramach #Reforma26 Kompas Jutra powstała nowa podstawa programowa, której celem jest lepsze dostosowanie treści nauczania do wyzwań współczesnego świata, stworzenie uczniom i uczennicom warunków do wykorzystywania wiedzy w praktyce oraz rozwijania kompetencji przyszłości.

#Reforma26 Kompas Jutra

Przeczytaj:

Przeczytaj:

- Rozporządzenie dot. podstaw programowych dla przedszkola i szkoły podstawowej
- Materiały szkoleniowe dla części ogólnej nowej podstawy programowej

Rozporządzenie dot. podstaw programowych dla przedszkola i szkoły podstawowej Rozporządzenie dot. podstaw programowych dla przedszkola i szkoły podstawowej Materiały szkoleniowe dla części ogólnej nowej podstawy programowej Materiały szkoleniowe dla części ogólnej nowej podstawy programowej

Nowa podstawa programowa porządkuje wymagania wobec uczniów, wzmacnia rolę nauczyciela w planowaniu procesu dydaktycznego oraz sprzyja bardziej angażującej i skutecznej edukacji. Pojawiają się w niej nowe elementy: doświadczenia edukacyjne, tydzień projektowy oraz moduły tematyczne, dzięki którym wyraźniej widać korelacje międzyprzedmiotowe.

Autorzy nowych podstaw programowych

Prace nad nowymi podstawami programowymi dla przedszkola i szkoły podstawowej powierzono szerokiemu gronu specjalistów. Reprezentowali oni różne środowiska edukacyjne. Wśród 200 ekspertek i ekspertów byli aktywni nauczyciele i edukatorzy, przedstawiciele środowisk akademickich, stowarzyszeń czy fundacji. Autorzy zostali wybrani w ogólnopolskim, otwartym naborze, a także rekomendowani przez Instytut Badań Edukacyjnych PIB. Każdą podstawę programową recenzowały przynajmniej cztery osoby (dwoje ekspertów dziedzinowych oraz dwoje praktyków nauczania).

200 ekspertek i ekspertów byli aktywni nauczyciele i edukatorzy, przedstawiciele środowisk akademickich, stowarzyszeń czy fundacji recenzowały

Powiązanie celów ogólnych z wymaganiami szczegółowymi

W nowych podstawach programowych do poszczególnych przedmiotów skrócono listę celów kształcenia, aby stała się spisem rzeczywistych priorytetów, a nie „listą życzeń”, na którą w praktyce brakuje czasu. Każde wymaganie szczegółowe zostało powiązane z celami kształcenia. W dokumencie nie ma więc już wymagań, które nie realizują celów ogólnych ani celów ogólnych, za którymi nie stoją wymagania szczegółowe.

Zmiany w ramowych planach nauczania

Przy zachowaniu zbliżonej liczby godzin w całym cyklu kształcenia zajęcia zostały rozłożone bardziej równomiernie między poszczególne klasy, co ma ograniczyć nadmierne obciążenie w klasach VII-VIII. Aby stworzyć uczniom i uczennicom więcej okazji do wykorzystywania wiedzy w działaniu, w siatce godzin zwiększono udział zajęć praktycznych. Dodatkowo, z 6 do 9 godzin w całym cyklu kształcenia (3 godziny w klasach I-III i 6 godzin w klasach IV-VIII) zwiększono wymiar nieobowiązkowych godzin do dyspozycji dyrektora szkoły. Mogą one zostać przeznaczone na zajęcia rozwijające zainteresowania oraz wzmacniające kompetencje fundamentalne i przekrojowe.

Nowe przedmioty

W klasach VI-VII dotychczasową wiedzę o społeczeństwie (WOS) zastępuje edukacja obywatelska (1 godzina tygodniowo), a w klasach IV-VI technika zostanie przekształcona w zajęcia praktyczno-techniczne (2 godziny tygodniowo w bloku). Do klas IV-VI wrócą zajęcia przyrody (3 godziny tygodniowo, co najmniej 2 w bloku), podczas których uczniowie i uczennice będą poznawać zagadnienia przyrodnicze w sposób całościowy. Podział na biologię, chemię, fizykę i geografę nastąpi dopiero od klasy VII. Zmiany te będą wdrażane stopniowo, począwszy od klas I i IV szkoły podstawowej.

Doświadczenia edukacyjne

Nowa podstawa programowa gwarantuje wszystkim uczennicom i uczniom zdobycie doświadczeń edukacyjnych, które rozwijają ich sprawczość, kompetencje osobiste i społeczne oraz pozwalają wykorzystywać wiedzę w praktyce. Doświadczenia zostały uwzględnione w wymaganiach szczegółowych dla poszczególnych przedmiotów. Na j. polskim może to być np. stworzenie projektu twórczego (np. komiksu lub gry) inspirowanego lekturą, na matematyce sporządzenie budżetu danego przedsięwzięcia (np. wycieczki szkolnej), na przyrodzie wyprawa terenowa połączona z badaniem gleby, na j. obcym projekt rozwijający umiejętność kreatywnego pisanie (np. stworzenie dziennika, bloga lub broszury).

Tydzień projektowy

Wśród rozwiązań wprowadzanych w nowej podstawie programowej znajduje się także tydzień projektowy – wyodrębniony w roku szkolnym czas bez tradycyjnych lekcji, przeznaczony na realizację interdyscyplinarnych projektów edukacyjnych. O temacie i terminie tygodnia projektowego decydować będzie indywidualnie każda szkoła, we właściwy dla siebie sposób (np. na radzie pedagogicznej lub wspólnie z uczniami). Praca odbywać się będzie w grupach międzyklasowych. Tydzień projektowy ma wspierać naukę poprzez działanie, rozwijać współpracę oraz pobudzać kreatywność. Od 1 września 2026 r. tydzień projektowy realizowany będzie w szkołach fakultatywnie. Od 1 września 2027 r. będzie obowiązkowy.

Moduły tematyczne

Nowością są również moduły tematyczne, czyli wydzielone w podstawie programowej przedmiotu lub kilku przedmiotów wymagania szczegółowe, poświęcone konkretnym zjawiskom, które ze swojej natury mają interdyscyplinarny charakter. Ich wprowadzenie wynika z potrzeby całościowego podejścia do edukacji i lepszego przygotowania uczniów i uczennic do wyzwań współczesnego świata. Moduły pozwalają integrować wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin wokół istotnych problemów o znaczeniu społecznym, obywatelskim i cywilizacyjnym. W nowej podstawie programowej wyodrębniono sześć modułów tematycznych: filozoficzny, ekonomiczno-finansowy, edukacji medialnej, klimatyczny, kultury oraz bezpieczeństwa i obrony.

Autonomia szkół i nauczycieli

Nowa podstawa wzmacnia autonomię szkół i nauczycieli, rozumianą jako możliwość elastycznego organizowania procesu nauczania z uwzględnieniem potrzeb uczniów i uczennic. Nauczyciele zachowują swobodę doboru metod, form pracy i sposobów oceniania, a także zyskują większą elastyczność w planowaniu realizacji treści nauczania. Dzięki temu szkoły mogą lepiej dostosowywać proces dydaktyczny do swoich potrzeb, przy jednoczesnym zachowaniu wspólnych standardów jakości edukacji.

Podstawa programowa a wymagania egzaminacyjne

Nowa podstawa programowa jest jednocześnie listą wymagań egzaminacyjnych, dlatego jej zapisy są szczegółowe i precyzyjne. Dzięki temu nauczyciel ma jeden dokument wyznaczający standardy osiągnięć uczniów. Egzaminy zewnętrzne (ósmoklasisty oraz matura) w nowej formule zaczną obowiązywać od 2031 roku.

Obecnie w IBE PIB trwają prace nad projektami podstaw programowych dla szkół ponadpodstawowych.

Obecnie w IBE PIB trwają prace nad projektami podstaw programowych dla szkół ponadpodstawowych

<https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/3877-nowa-podstawa-programowa-co-zmieni-sie-w-szkolach-od-1-wrzesnia>